

Obale na jugu Krete bi lahko prizadel vzhodno sredozemski cunami (Avtor fotografije: Olaf Tausch)

Cunamiji v Sredozemlju

Tektonske plošče se ob medsebojnem premikanju drobijo, zatakajo in drsijo. Pritiski, ki pri tem nastajajo, povzročajo zemeljske potrese. V Sredozemlju nastajajo potresni sunki, kajti afriška tektonska plošča drsi pod evrazijsko ploščo. Nekateri potresi lahko povzročijo nastanek cunamijev. To so zelo visoki vodni valovi (večji od običajnih oceanskih valov), ki vsebujejo ogromne količine energije. Na odprtem delu oceana so včasih cunamiji visoki le nekaj centimetrov in se sčasoma mirno porazgubijo proti obali. Drugi cunamiji lahko zrastejo v vodne stene, ki so več metrov visoke – predvsem, ko se približujejo obali. Najvišji valovi predstavljajo nevarnost za ljudi, ki živijo vzdolž obalnih območij. Cunamiji lahko povzročijo poplave, poškodbe domov in industrijskih objektov. Lahko predstavljajo tudi nevarnost za življenje.

Na splošno vemo, da se večji cunamiji v Sredozemskem morju pojavijo vsakih 100 let. Razumevanje - kaj se lahko zgodi, ko se valovi cunamija približajo obali in potujejo v notranost kopnega – je pomembno. Za mnoge ljudi, ki živijo na področjih ob Sredozemskem morju, je pomembno razumevanje teh posledic. Skupina evropskih raziskovalcev, ki jih vodi Achilleas Samaras, raziskuje cunamije. Samaras je grški raziskovalec, ki dela v Italiji. Pripravil je novi računalniški model, ki lahko ponazori, kakšno škodo bi povzročili cunamiji v posameznih delih Italije in Grčije. Cunamiji bi nastali kot posledica večjega potresa v vzhodnem delu Sredozemlja.

Znanstveniki uporabljajo računalniške modele, kjer simulirajo zemeljske potrese, ki bi nastali ob obalah Sicilije in Krete z magnitudo 7. Ta moč je okoli 7-8 krat večja od moči atomske bombe nad Hirošimo – med 2. svetovno vojno. Rezultati so pokazali, da bi cunamiji povzročili poplave nižje-ležečih območij ob obali in območij do 5 metrov nad gladino morja. V primeru Krete to pomeni, da bi bilo 3,5 kvadratnih kilometrov kopnega poplavljenega (velikost približno za 500 nogometnih igrišč). Samaras in njegova ekipa upajo, da bodo študije pomagale lokalnim vladam in prebivalcem (ki živijo ob obalah Sredozemskega morja), da bodo pripravljeni in se bodo znali zaščititi pred potencialnimi cunamiji v prihodnosti.

To je otroška verzija sporočila za javnost Evropske zveze geoznanosti (EGU) 'What would a tsunami in the Mediterranean look like?'. Besedilo je napisala Laura Roberts (EGU- Služba za stike z javnostjo); prirejeno besedilo za znanstvene namene pripravila Achilleas Samaras (znanstveni sodelavec na univerzi Bologna, Italija) in Solmaz Mohadier (doktorski raziskovalec na univerzi Tübingen, Nemčija); za izobraževalne namene napisala Rachel Hay (učiteljica geografije, šola George Heriot; Edinburgh, VB). Besedilo v slovenščino prevedla Lenka Žigon (profesorica, BC Naklo). Za več informacij pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.